Advies aan B&W

Onderwerp

Ontwerp bestemmingsplan 'Meanderende Maas – 2022'

Datum	20 december 2022	**Naam en telefoon**	M. van Oostveen
Afdeling	RO	**Portefeuillehouder**	D. Warris

Wat adviseer je te besluiten?

1. Geen inspraakprocedure te volgen voor het bestemmingsplan 'Meanderende Maas – 2022'.
2. Antwoord te geven op de adviezen van de overleginstanties conform bijgaande 'Nota van vooroverleg'.
3. De vaststellingsprocedure te starten door het ontwerpbestemmingsplan ter visie te leggen, en bekend te maken dat zienswijzen kunnen worden ingediend.
4. Het milieueffectrapport 'Planuitwerking Meanderende Maas Milieueffectrapportage 2e fase' tegelijk met het ontwerpbestemmingsplan ter visie te leggen en bekend te maken dat iedereen zienswijzen kan indienen.
5. Het ontwerp van het bestemmingsplan 'Meanderende Maas - 2022' ter informatie te sturen naar de raad.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

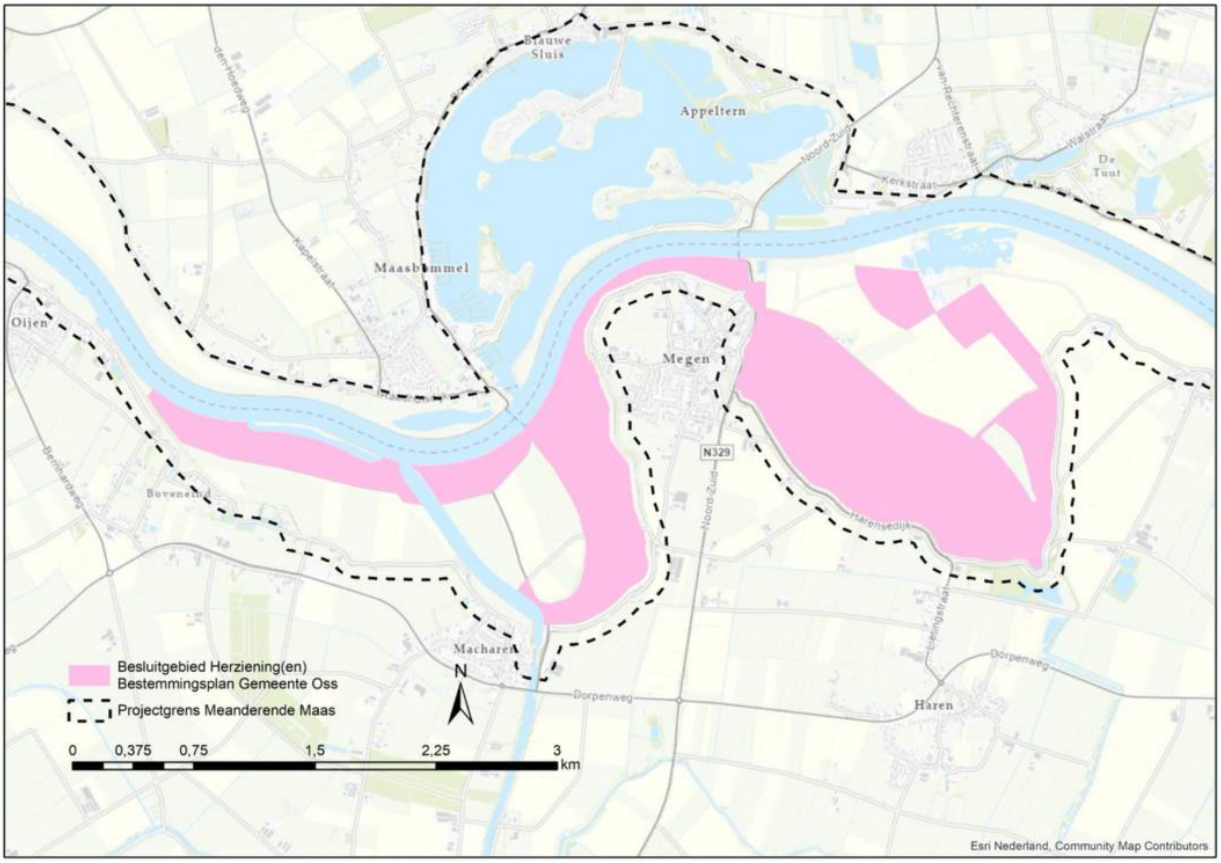
Het project Meanderende Maas gaat de historische Maasdijk tussen vestingstadje Ravenstein en de stuw bij Lith aan de Brabantse zijde verbeteren, de Maas meer ruimte geven en het gebied ontwikkelen. Concrete aanleiding voor het project Meanderende Maas is dat de dijk aan Brabantse zijde van dit riviertraject niet voldoet aan de veiligheidsnormen. In het Hoogwaterbeschermingsprogramma is het dijktraject Ravenstein-Lith daarom opgenomen als één van de top 14 meest urgente dijktrajecten om te versterken. De Maasdijken aan de Gelderse zijde van dit traject hebben geen hoogte- en/of versterkingsopgave en aanpassingen aan de dijk zijn daarom niet aan de orde op dit moment. Het buitendijkse gebied aan de Gelderse zijde is wel onderdeel van het project, dit valt echter niet in het plangebied van het voorliggende bestemmingsplan.

Een combinatie van dijkversterking, rivierverruiming en gebiedsgerichte maatregelen draagt substantieel bij aan de waterveiligheid. Bovendien levert dit mogelijkheid tot samenwerking op met ambities en opgaven van de partners, bijvoorbeeld op het gebied van economie, recreatie en ecologie. De kracht zit in de combinatie van robuuste maatregelen dicht bij de Maas en het herstellen van de landschappelijke en natuurlijke betekenis van de oude natuurlijke meanders.
In het project werken waterschappen Aa en Maas en Rivierenland, provincies Noord-Brabant en Gelderland, gemeenten Oss, West Maas en Waal, Wijchen, Rijkswaterstaat, het ministerie van IenW en Natuurmonumenten samen.

Het plan voor gronden binnen de gemeente Oss bestaat naast de dijkversterking uit het verlagen van de uiterwaarden en het graven van nevengeulen waardoor natuur zich kan ontwikkelen en de

waterveiligheid wordt vergroot. De kleiwinning die met het plan gemoeid gaat is nodig als financiële drager voor de natuurontwikkeling.

Het plangebied ligt ten zuiden van de Maas in de uiterwaarden tussen Ravenstein en Lith. Het gehele project 'Planuitwerking van de Meanderende Maas Ravenstein - Lith' behelst de planuitwerking van 26 km versterking van de dijk tussen Ravenstein en Lith, het treffen van verruimingsmaatregelen in de Maas tussen genoemde plaatsen en de landschappelijke inrichting van 600 ha aan rivier en uiterwaarden aan de zuidzijde tussen Ravenstein en Lith.

Voor een deel van het projectgebied geldt dat de nieuwe ontwikkeling planologisch gezien al mogelijk is. Om versnippering van plannen te voorkomen en uniformiteit te bieden voor het hele projectgebied is ervoor gekozen alle gronden voor natuurontwikkeling en rivierverruiming in dit bestemmingsplan op te nemen. De roze gebieden (op de bovenstaande afbeelding) zullen dan ook de bestemming Water of de bestemming Natuur krijgen. Het overige deel binnen de projectgrens bestaat uit de zogenaamde "zelfrealisatie gebieden". Voor het deel Demen – Dieden is al een wijziging doorgevoerd. De overige gronden zullen de huidige bestemming, Agrarisch met Waarden – Landschap en natuur, behouden. Voor deze gronden is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen waarbij alleen op vrijwillige basis de gronden om te bestemmen zijn naar Natuur. Agrarische activiteiten ontplooien blijft hier dus primair het gebruik.

Aan welke opdracht draagt dit advies bij?
Het project Meanderende Maas heeft als belangrijkste doel om de waterveiligheid in het gebied tussen Ravenstein en Lith te vergroten door dijkversterking over een lengte van 26,6 km en door waterstandsverlaging. Zo worden de 270.000 bewoners in de Regio Oss – Den Bosch en economische waarden beter beschermd tegen overstromingen. Daarnaast worden de gebiedskwaliteiten versterkt en de mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling benut. Om dit te realiseren wordt een combinatie van dijkversterking, rivierverruiming en uiterwaardinrichting gerealiseerd.

Welk resultaat willen we bereiken?
Robuuste en toekomstbestendige dijken, aanleg van riviernatuur t.b.v. de waterstandsdaling en de versterking van gebiedskwaliteiten door uiterwaardeninrichting en –beheer.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?
1.1 Er heeft veelvuldig communicatie, voorlichting en inspraak plaatsgevonden.
In het kader van het project Meanderende Maas heeft veelvuldig communicatie en voorlichting plaatsgevonden. Omwonenden hebben in de afgelopen 3 jaar diverse malen de mogelijkheid van initiatiefnemers gekregen om in te spreken op de voorgenomen ontwikkelingen. Daarvoor zijn onder meer bijeenkomsten gehouden en is periodiek een nieuwsbrief rond gegaan.

2.1 Vooroverleg heeft plaatsgevonden
Artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening bepaalt dat 'het bestuursorgaan dat belast is met de voorbereiding van een bestemmingsplan daarbij overleg pleegt met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van provincie en Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn'. Provincie Noord-Brabant, Waterschap Aa en Maas zijn daarbij geraadpleegd en om een reactie gevraagd op het plan.
Wij verwijzen u hiervoor naar de bijlage Nota van vooroverleg bestemmingsplan 'Meanderende Maas - 2022'. (op dit moment is er nog geen reactie ontvangen op het plan. De verwachting is dat de reactie positief is en geen belemmeringen zien omdat ze een van de betrokken partijen zijn van het project).

3.1 De gewenste ontwikkeling past in het beleid
In onze Structuurvisie voor het buitengebied (2015) zien we voor de uiterwaarden hoofdzakelijk een rol voor het faciliteren van een goede en voldoende afvoercapaciteit van de Maas. Ruimte voor de rivier en waterveiligheid staan in dit gebied voorop. Een combinatie met natuurontwikkeling is mogelijk en wenselijk in het gehele gebied van de uiterwaarden.
Het voorkeursontwerp maakt de ontwikkeling van natuur mogelijk en verhoogt de leefomgevingskwaliteit. Daarbij levert de ontwikkeling een significante bijdrage aan de hoogwaterveiligheid door een waterstanddaling van circa 5 cm zonder de geplande dijkversterking van Aa en Maas te hinderen.

Het voorgenomen plan sluit goed aan op deze ontwikkelingsvisie. Er is een goede balans tussen waterveiligheid en natuurontwikkeling. In de komende gebiedsvisie voor het buitengebied, die nu ter consultatie bij de raad ligt, is er ook ruimte voorzien voor verdere ontwikkeling van het Maasgebied voor natuurontwikkeling.

3.2 Het project Meanderende Maas volgt MIRT-systematiek

Het project Meanderende Maas volgt de MIRT-systematiek. Het MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. Het MIRT is een investeringsprogamma van het Rijk. Het MIRT bevat projecten en programma's waarbij het Rijk samen met de regio werkt aan de ruimtelijke inrichting van Nederland. De gebiedsagenda voor dit omvangrijke project vormt hierbij een belangrijke onderlegger. De MIRT-systematiek kent drie fasen: de Verkenningsfase, de Planuitwerkingsfase en de Realisatiefase. Het project bevindt zich nu in de planuitwerkingsfase. Vooruitlopend op de Omgevingswet is een uitgebreid participatietraject ingericht, waarbij in iedere fase afstemming met de omgeving heeft plaatsgevonden.

In 2017 is gestart met de Verkenningsfase. Daarin zijn alternatieven uitgewerkt en is een voorkeursvariant gekozen. Met de voorkeursbeslissing en de ondertekening van een bestuursovereenkomst is de volgende fase van het project Meanderende Maas ingegaan: de planuitwerking. In de planuitwerkingsfase is het voorkeursalternatief nader onderzocht en verder uitgewerkt tot Voorlopig Ontwerp (VO) en Definitief Ontwerp (DO). Dit DO wordt vertaald in een aantal besluiten en vergunningen, en er is opnieuw een MER opgesteld.

Een van die besluiten is de herziening van het bestemmingsplan in Oss voor de dijk, rivier en natuur. Hiervoor is de gemeente Oss bevoegd gezag. Na vaststelling van het bestemmingsplan zal de Realisatiefase volgen. Zodra deze is voltooid is het doel Waterveiligheid in het gebied Ravenstein – Lith bereikt.

4.1 De Wet milieubeheer verplicht tot het opstellen van een milieueffectrapport.

Omdat dit bestemmingsplan natuurontwikkeling mede door middel van de verlaging van gronden mogelijk maakt en daardoor ontgronding van meer dan 25 ha plaatsvindt, moeten wij van de Wet milieubeheer ook een milieueffectrapport (MER) op planniveau maken.
Er is voor gekozen om de vereiste MER voor de ontgrondingsvergunning en het bestemmingsplan samen te nemen in een gecombineerde project-planMER.

Het MER treft u aan als bijlage bij de toelichting van het bestemmingsplan. De Commissie MER heeft over dit MER, na een eerder conceptadvies en aanvullingen in het MER, een positief toetsingsadvies gegeven.

Wat zijn kanttekeningen, tegenargumenten of risico's?

3.1 Het ontwerpbestemmingsplan Meanderende Maas 2022 maakt deel uit van de coördinatieregeling.
De provincie is bevoegd gezag en zal zorg dragen voor publicatie. Na de publicatie zal het plan vastgesteld worden. Tegen besluiten die vallen onder de coördinatieregelen staat alleen beroep open voor belanghebbenden. Dit gebeurt in een zitting bij de Raad van State. Naast het bestemmingsplan omvat de regeling (separate) omgevingsvergunningen voor het kappen van bomen, het verleggen van wegen en het versterken van dijken (buiten het plangebied van voorliggend bestemmingsplan) door middel van het aanbrengen van bijvoorbeeld damwanden.

3.2 De borging van archeologische waarden moet voor vaststelling van het bestemmingsplan helder zijn.
Het plangebied ligt in een complex landschap van de Maas. Archeologie speelt een voorname rol in het gebied. Daar wijzen andere vondsten in de regio wel op. In het gehele bestemmingsplangebied is archeologisch vervolgonderzoek noodzakelijk om te komen tot een goede waardestelling. Op basis daarvan kan bepaald worden welke voorwaarden nodig zijn om de archeologische waarden tot hun recht te laten komen. Dit is een samenspel met de provincie Noord-Brabant, die mede hiervoor aan de lat staat in het kader van de ontgrondingenvergunning. Dat proces loopt nog. Voordat het bestemmingsplan vastgesteld wordt moet helderheid over de uitvoering bestaan.

3.3 Tijdelijke toename stikstofdepositie.
Door het vervallen van de mogelijkheid om een bouwvrijstelling te krijgen voor tijdelijke stikstofdepositie wordt met het bevoegd gezag onderzocht wordt noodzakelijk is ter onderbouwing hiervan. Voor het project Meanderende Maas betekent dit dat alsnog onderzoek moet worden gedaan naar de gevolgen van de uitstoot van stikstof tijdens de aanlegfase. Dit onderzoek is inmiddels in gang gezet. De eerste stap is het actualiseren van de AERIUS-berekening en het uitvoeren van een ecologische beoordeling. Zo nodig wordt een passende beoordeling uitgevoerd. De resultaten van het onderzoek zijn uiterlijk bij de vaststelling van de diverse besluiten en vergunningen bekend en zullen hierin worden meegenomen.

Waar moeten we rekening mee houden?
a. Financiën
Het Dijkversterkingsproject Ravenstein-Lith is onderdeel van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). In dit programma werken de 21 waterschappen en Rijkswaterstraat gezamenlijk aan de versterking van de primaire waterkeringen in Nederland. In deze alliantie zijn onder andere afspraken gemaakt over de verdeling van kosten en de toedeling van risico's. Waterschappen maken gedurende de planuitwerking plannen en maken vooraf aan de uitvoering een inschatting van het benodigde budget. Dit budget is vervolgens taakstellend waarbij het risico op budgetoverschrijdingen bij de waterschappen ligt. De bekostiging van het HWBP programma wordt verdeeld tussen de waterschappen en Rijkswaterstaat.

Voor de rivierverruimingsonderdelen (ten behoeve van de realisatie waterstandsdaling) heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) een reservering opgenomen in de Rijksbegroting. Het Waterschap Aa en Maas zal een bijdrage ontvangen voor het uitvoeren van deze werkzaamheden van het Ministerie.

Voor de financiële haalbaarheid (bekostiging) van de uitvoering van het integrale project is het nodig dat een deel van de vrijkomende grond (klei) – naast hoogwaardige toepassing in o.m. de dijkversterking en hoogwatervluchtplaatsen waar de eigenaar een vergoeding voor krijgt – door partijen commercieel wordt vermarkt, voor andere dijkenprojecten en voor de keramische markt. Een ander deel van de kosten wordt gedragen door de subsidieregeling van de provincie Noord-Brabant via het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB). Dit betreft een subsidie waarbij een deel van de taxatiewaarde wordt vergoed indien grond omgezet wordt naar natuur. Gemeenten Oss, West Maas en Waal en Wijchen dragen bij aan de verdere inrichting van het gebied door o.a. middelen te verstrekken voor fietspaden, behoud en herstel van historische waarden in het gebied en andere maatregelen die een economische impuls geven.

Ingeval van schade of als sprake is van nadeelcompensatie is op grond van de Waterwet en/of het ministeriële besluit van het voorliggende project is het Ministerie en Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor eventuele schadevergoedingen.

b. Privacy
Het bestemmingsplan en onderliggende onderzoeksrapporten bevatten geen privacygevoelige informatie.

c. Communicatie
De tervisielegging van het ontwerpwijzigingsplan communiceren wij volgens gebruikelijke methode: een publicatie in Oss Actueel, in de Staatscourant en digitaal via www.oss.nl.

d. *Uitvoering*
Als besloten is het ontwerpplan ter inzage te leggen wordt de provincie op de hoogte gebracht van het besluit. Via de coördinatieregelen zal de provincie de publicatie regelen van alle samenhangende besluiten. Zodra de ontwerpprocedure is doorlopen kan de gemeenteraad het bestemmingsplan vaststellen. Omdat het bestemmingsplan onder de coördinatieregeling valt is alleen beroep mogelijk.

e. Overlegd met

Er heeft frequent afstemming en overleg plaatsgevonden tussen de diverse overheden die betrokken zijn bij onderdelen van de planvorming, zoals provincie Noord-Brabant (MER), Omgevingsdienst (Ontgrondingsvergunning en Wet natuurbescherming), Rijkswaterstaat (Waterwetvergunning) en Waterschap Aa en Maas (waterkering, Keur).

Bijlagen

Het ontwerpbestemmingsplan 'Meanderende Maas – 2022' bestaande uit planregels, verbeelding en een toelichting met de relevante bijlage Ruimtelijk kwaliteitsbeeld Meanderende Maas.
Omdat het een omvangrijk project is op basis van zowel de Waterwet als de Wro zijn er veel bijlagen van onderzoeksresultaten. Vanwege deze omvang zijn deze niet bijgevoegd bij het voorliggende voorstel.

Uiteraard zullen deze bijbehorende onderzoeken ter inzage worden gelegd met het ontwerpplan. Het gaat om de volgende stukken:

Stukken bij herziening bestemmingsplan buitengebied Oss - deel uiterwaarden

WSD.2.9-22-016.694-Bestemmingsplan-Planregels (bijgevoegd bij dit voorstel)
WSD.2.9-22-017.215-Bestemmingsplan-Toelichting (bijgevoegd bij dit voorstel)

Verbeelding i_NL.IMRO.0828.BPMeanderendeMaas2022-ON01_20221114 (bijgevoegd bij dit voorstel)

Bijlagen Bestemmingsplan-Planregels:

- *Bijlage II – Ruimtelijk Kwaliteitsbeeld (bijgevoegd bij dit voorstel)*
- Bijlage III – Projectplan Waterwet Rivierverruiming en KRW

Bijlagen Bestemmingsplan-Toelichting:

- Bijlage I – MER 2efase Meanderende Maas
- Bijlage II – Ruimtelijke inrichtingskaart Het Werk (deel Rivier)
- Bijlage III – Ruimtelijk kwaliteitsbeeld Meanderende Maas 17112022 LR
- Bijlage IV – Analyse Luchtkwaliteit
- Bijlage XV – Kaart kabels en leidingen
- Bijlage VI – Conditionerend onderzoek CE
- Bijlage VII – Participatieverslag Meanderende Maasverkenning en planuitwerking
- Bijlage VIII – Watertoets